

VEGYIPAR MAGYARORSZÁGON

Jubileumi kiadvány a Magyar Vegyipari Szövetség
megalakulásának 25. évfordulója alkalmából

1990

2015

TARTALOM

Lectori salutem	4
A MAGYAR VEGYIPAR FŐ KORSZAKAIRÓL	5
Kezdetek és újrakezdések 1900 - 1949	5
Intenzív fejlődés, szerkezetváltás 1950 - 1970	6
Petrolkémiai beruházások 1971 - 1989	7
Privatizáció és szerkezeti változás 1990 - 2000	8
Európai versenykörnyezetben 2001 - 2007	10
Válság és kibontakozás 2007 - 2015	11
EURÓPAI VEGYIPARI TRENDEK	14
Főbb piaci trendek a világ és Európa vegyiparában	14
SZABÁLYOZÁS, VERSENYKÉPESSÉG, FENNTARTHATÓSÁG.	17
„Okos szabályozás” és versenyképes ipar	17
Fenntarthatóság, innováció - a jelen és a jövő iparága	19
MAVESZ - 25 ÉV A VEGYIPAR SZAKMAI ÉRDEKEINEK KÉPVISELETÉBEN . . .	21
Célok és feladatok.	22
Társadalmi felelősségvállalás - MAVESZ Felelős Gondoskodás® program	24
A jövő szakembereiért	25
Szervezet, elnökség, szakmai fórumok.	25
A MAVESZ elnöksége 2015-ben	26
MAVESZ tagvállalatok	28

Klement Tibor
a Magyar Vegyipari
Szövetség elnöke

Huszonöt év ipartörténeti szempontból is nagy idő. Éppen egy negyed század telt el azóta, hogy a magyar vegyipar meghatározó szereplői 1990-ben létrehozták a Magyar Vegyipari Szövetséget, amely azóta is a hazai vegyipari termelő- és kereskedővállalkozások legátfogóbb érdek-képviselői szervezeteként működik.

A jubileum jó alkalom arra, hogy egy pillanatra megálljunk, és legalább röviden tekintsük át, mi minden történt iparunkban a 20. század eleje, a vegyipar akkoriban legfontosabb ágainak kialakulása óta. Milyenek voltak a kezdetek, a kényszerű újrakezdések, s több generáció erőfeszítései, kemény munkája és kreativitása eredményeként hol tart ma, a 21. évszázad második évtizedében a magyar vegyipar.

A vegyipar óhatatlanul is életünk részévé vált az elmúlt évtizedekben, mindennapi jelentőségéhez nem férhet kétség. Az ágazat által előállított korszerű és innovatív termékek nélkülözhetetlenek életünk szinte minden pillanatában. Az átlagember napi szinten több ezer vegyipari termékkel találkozik, a háztartástól a munkahelyi környezetig. A vegyipar fejlődése nem csupán számos más iparág számára gyakorol pozitív hatást s ennek megfelelően egyik fő mozgatórugója a globális, az európai és természetesen a magyar gazdasági életnek is, hanem termékei, megoldásai révén fontos tényezője a fenntartható fejlődésnek.

Hiszen legyen szó akár az energiatakarékosságot, a hőszigetelést, a megújuló energiaforrásokat hasznosító eszközökről, a környezetkímélő járműipari, elektronikai fejlesztésekről vagy a Föld lakosságának ételmezését biztosító mezőgazdasági termelésről - a vegyipar által előállított magas minőségű termékek nélkül ezek a fejlesztések nem lennének megvalósíthatók.

Magyarországon a teljes vegyipar, amely a vegyi anyagok és termékek gyártása mellett a kőolaj-feldolgozást, a gyógyszergyártást, a gumi- és műanyag termékek gyártását is felöleli, hagyományosan a gazdaság egyik húzóágazata, hiszen az ipari munkaerő mintegy 10 százalékát, több mint 75 ezer embert foglalkoztat a valamivel több mint ezer vállalkozás. A legnagyobb gazdasági súlyt képviselő alapanyaggyártó cégek mellett számottevő a magas hozzáadott értékű termékeket előállító vállalkozások aránya is. A vegyipar beruházásaival a világ élvonalába tartozó technológiákat helyez üzembe, amihez elengedhetetlen a folytonos innovációs tevékenység. A hazánkban előállított vegyipari termékek közel 60 százalékát a külföldön, jellemzően az Európai Unióban értékesítik.

A hazai vegyipar, dacolva a nemzetközi tendenciákkal, az európai átlagnál jobb mutatókkal büszkélkedik, és a magyarországi ipari átlagot tekintve is huzamosabb ideje jó eredményekről számolhat be, így a nehezebb gazdasági körülmények, valamint a túlszabályozottság ellenére is nem csupán őrzi pozícióját, hanem új beruházások révén hozzájárul az európai és hazai ipar fejlődéséhez, a kedvező gazdasági folyamatok kibontakozásához.

2015. március

A MAGYAR VEGYIPAR FŐ KORSZAKAIRÓL

KEZDETEK ÉS ÚJRAKEZDÉSEK 1900 - 1949

Az I. világháború előtti évtizedekben Magyarországon megkezdődött a vegyipar akkori legfontosabb ágainak - gyógyszeripar, műtrágyaipar - kiépítése. A termelés bővítésének legfőbb akadálya a szén- és nyersanyaghiány volt. A hadiiparhoz köthető iparágakban, köztük a vegyiparban meredeken - 27,7 százalékkal - nőtt a munkáslétszám és megközelítette a 20 ezer főt.

A trianoni döntés a hazai vegyipart végzetesen meggyöngyöztette. A területek elcsatolása következtében az anyaországon kívülre kerültek fontos nyersanyagforrások és az ezeket feldolgozó ipari létesítmények, köztük 40 jelentős vegyészeti gyártóbázis, nem szólva az Osztrák-Magyar Monarchia 50 milliós fogyasztói piacának 4/5-éről. Mindezek következtében a vegyipart lényegében a romokból kellett újjáépíteni.

1920-tól a gazdaság talpra állításával és újrászervezésével járó gondok és az 1929-1933 közötti időszak gazdasági világválságának súlyos következményei ellenére a vegyipari fejlődés jelentős volt: súlya az iparon belül 1929-ben 7,0 százalék, 1938-ban pedig már meghaladta a 9 százalékot. A vegyipari vállalkozások ebben az időszakban ki tudták elégíteni a hazai ipar és mezőgazdaság teljes szükségletét.

A leggyorsabban a gyógyszeripar fejlődött. Több mint 20 gyógyszeripari cég 20 millió pengő termelési értéket állított elő, s termékeit 3-4 millió pengő értékben exportálta a világ számos országába. Kiváló minőségű gyártmányaival külföldön is elismerést szerzett a hazai gumiipar, amely 25-30 millió pengő értékben állított elő termékeket, s azok mintegy 10 százalékát exportpiacokon értékesítette. Fejlett volt az ipari gázgyártás és az ásványolaj-feldolgozó ipar is.

A II. világháborúban a magyar vegyipar termelőkapacitásának közel egyharmada elpusztult. A háború után azonban az újjáépítés hatalmas erőfeszítéseinek eredményeként a termelés hamar beindult, és 1949-ben a vegyipari kibocsátás már meghaladta a háború előtti értéket.

GYÁRALAPÍTÁSOK KÖZÖTT TALLÓZVA

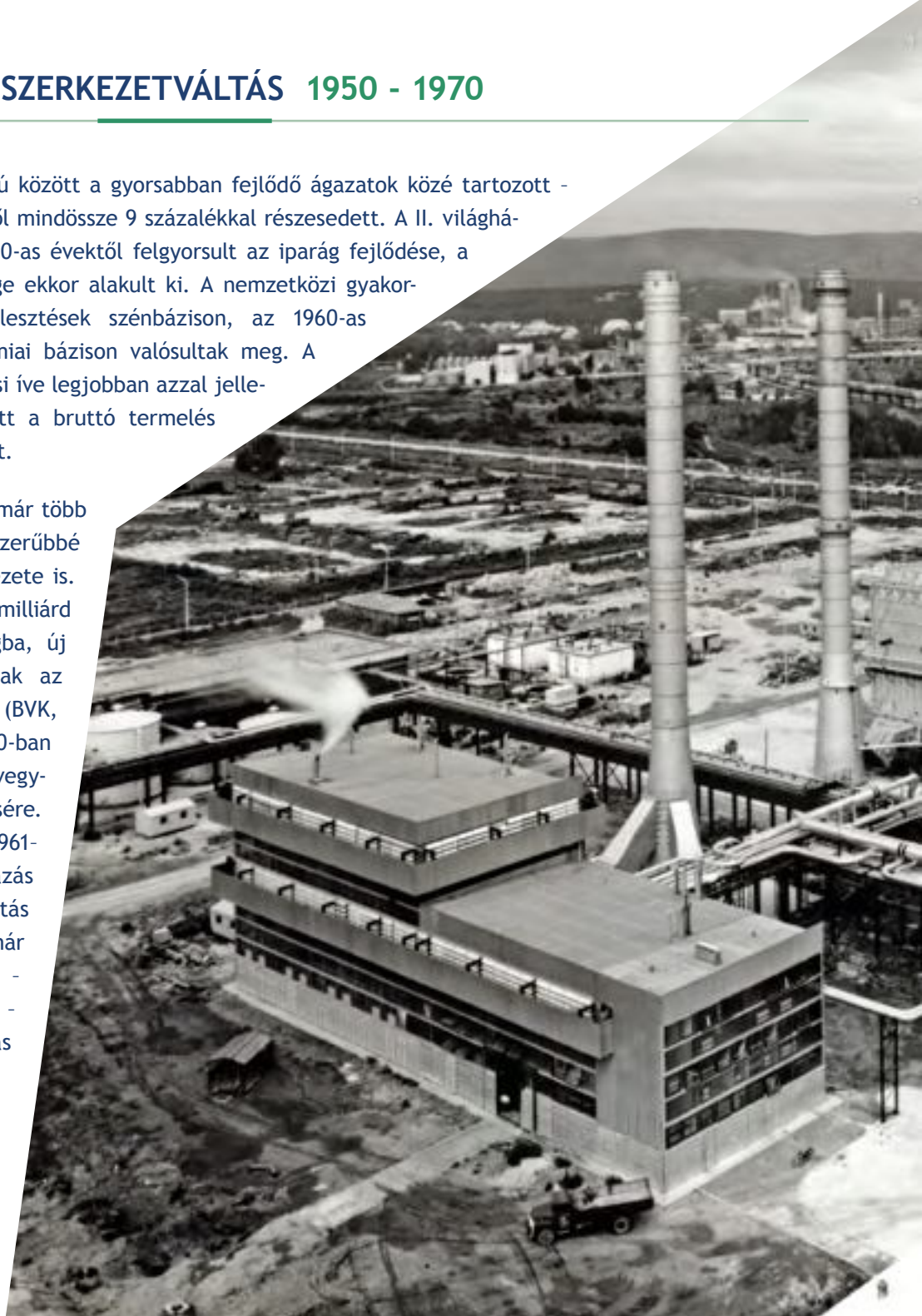
- 1905 Galenus Gyógy és Vegyigyár (Reanal jogelődje)
- 1906 Magyar Dissousgáz Rt.
- 1907 Hungária Vegyiművek
- 1907 Kőbányán felépül az a gyár, amelyből kinőtt a Richter Gedeon RT.
- 1910 Alka Vegyészeti Gyár (1913-tól Chinoín)
- 1916 Viktória Vegyészeti Művek Rt. (1968-tól a Budalakk gyáregysége)
- 1917 Magyar Mezőgazdasági Vegyipari Rt. (Magyaróvár)
- 1921 a Fővárosi Gázművekben cseppfolyós ammóniát előállító üzem
- 1921 Magyar Lőporgyárüzemi Rt., a jogutód Nitrokémia Ipartelepek működésének kezdete
- 1922 Ipari Robbanóanyaggyár (Peremarton)
- 1922 Magyar Gomb- és Műanyaggyár (Pannonplast jogelődje)
- 1926 Alkaloida Vegyészeti Gyár Rt.
- 1929 Klotild-Acetic Első Magyar Vegyipari Rt. (1966-tól az Egyesült Vegyiművek részlege)
- 1931 Magyar Ammóniagyár Rt. és Magyar Műtrágyagyár Rt. (Pétfürdő), a Nitrogénművek Zrt. jogelődei
- 1941 Magyar Viscosagyár Rt. (Nyergesújfalú), a Zoltek Zrt. jogelődje

INTENZÍV FEJLŐDÉS, SZERKEZETVÁLTÁS 1950 - 1970

Bár a vegyipar a két világháború között a gyorsabban fejlődő ágazatok közé tartozott - 1938-ban a gyáripar termeléséből mindössze 9 százalékkal részesedett. A II. világháború után, de különösen az 1960-as évektől felgyorsult az iparág fejlődése, a mai termelőkapacitások többsége ekkor alakult ki. A nemzetközi gyakorlatot követve a vegyipari fejlesztések szénbázison, az 1960-as évektől kezdve pedig petrokémiai bázison valósultak meg. A hazai vegyipar látványos fejlődési íve legjobban azzal jellemezhető, hogy 1950-1990 között a bruttó termelés indexe a 31-szeresére növekedett.

A termelés 1950 és 1955 között már több mint kétszeresére nőtt, és korszerűbbé vált a vegyipari termelés szerkezete is. A hároméves terv idején 2,8 milliárd forintot ruháztak be az iparágba, új műtrágyagyártó üzemek indultak az ország északkeleti régiójában (BVK, TVK) és Szolnokon (TVM). 1960-ban határozat született a magyar vegyipar gyorsított ütemű fejlesztésére. A második ötéves terv alatt (1961-1965) az összes vegyipari beruházás 41 százaléka a műtrágyagyártás fejlesztésére irányult, de már ekkor is jelentős összeget - mintegy 2,2 milliárd forintot - fordítottak a műanyaggyártás fejlesztésére is.

A két évtized alatt a magyar vegyipar nemcsak a nemzetközi átlaghoz került közelebb, de néhány esetben még az élmezőnyhöz is.

TÁJÉKOZTATÓ A POLITIKAI BIZOTTSÁG RÉSZÉRE A VEGYIPAR FEJLESZTÉSÉRŐL 1959

Vegyiparunk fejlesztésének iránya, célja elsősorban a műtrágyagyártásunk jelentős mértékű növelése, e mellett a szintetikus szálak és műanyagok fejlesztése. E termékek nyersanyaga teljes mértékben a kőolaj és a földgáz.

Földgázból kiindulva: nitrogénműtrágyák, PVC-t, metilalkoholt, karbarnidot, formaldehidet, aminiplaszt műanyagokat

Kőolajpárlatból kiindulva: benzolt, fenolt, kaprolaktámot, polietilént, peflon műszálát, feoplaszt műanyagot és műanyag lágyítókat tervezünk előállítani.

A fenti vegyipari termékek képezik vegyiparunk fejlesztésének gerincét.

1958-ban ezek a termékek a vegyipari termelésünk 4,6%-át képezték, 1965-ben több mint 22%-át fogják jelenteni.

	Termelés (tonna)	1959 terv	1965 terv	Index
A legfontosabb vegyipari termékek termelése 1965-ben előreláthatólag a következőképpen alakulna:	Nitrogén műtrágya	211 000	730 0000	346
	Foszfór műtrágya	195 000	600 000	308
	Műanyagok összesen	7 300	50 000	683
	Szintetikus rost és szál (viscosz nélkül)	300	3 500	1 170

PETROLKÉMIAI BERUHÁZÁSOK 1971 - 1989

1970 után a hazai vegyipar termelékenységének növekedése nemzetközi összehasonlításban is kiemelkedő volt: az évtized folyamán évente átlagosan 8,8 százalékkal nőtt, és ez az ütem a legmagasabbnak bizonyult a KGST-országokon belül. A növekedés fő motorja a magyar petrokémiai ipar kibontakozása volt.

A fejlődés meghatározó külső tényezője a KGST Komplex Program beindítása, amelynek kiemelt célja a petrokémiai ipari integráció megvalósítása. Magyarországon a **Petrokémiai Központi Fejlesztési Program** keretében indultak a nagy beruházások: Borsodi Vegyi Kombinát, PVC-üzem; Tiszai Vegyi Kombinát, olefinvertikum; Magyar Viscosa-gyár poli-akril-nitril üzem; Péti Nitrogénművek ammónia, pétisó-, karbamid- és kevertműtrágya-üzemek. A hazai iparfejlődés újabb fejezeteként 1970 és 1989 között összesen 18 vegyipari üzem épült meg.

A beruházások eredményeként az iparág több szegmense is - műtrágya- és műszálgártás - erősödött, utóbbi bázisán egy évtizeddel később létrejött Európa piacvezető szénszálgártója, és új jelentős iparág is született Magyarországon: a műanyagalapanyag-gyártást és a műanyag-feldolgozást magában foglaló műanyagipar. A vegyi anyagok és termékek körében a legnagyobb arányú külpiaci értékesítés mind a mai napig a petrokémiai ipar termékeiből származik.

Belépés	ÜZEM		VÁLLALAT	JOGUTÓD
	MŰTRÁGYA	MŰANYAG		
1971		PVC-II.	Borsodi Vegyi Kombinát	Borsodchem Nyrt.
		Danamid (PA6) selyem	Magyar Viscosa	Zoltek Zrt.
1972	NPK komplex műtrágya		Peremartinu Vegyipari Vállalat	Több gazdálkodó egység
1973		Viszkóz vágottszál bővítés	Magyar Viscosa	Zoltek Zrt.
		Poli-akril-nitril szál		
1975		Olefin gyár	Tiszai Vegyi Kombinát	TVK Nyrt.
	Ammóniaüzem		Péti nitrogénművek	Nitrogénművek Zrt.
	Pétisó üzem			
	Karbamid üzem			
	Kevert műtrágyaüzem			
1977		Poli-akril-nitril szál	Magyar Viscosa	Zoltek Zrt.
1978		PVC-III.	Borsodi Vegyi Kombinát	BorsodChem Nyrt.
		PP-I.	Tiszai Vegyi Kombinát	TVK Nyrt.
1982		PA6 granulátum	Magyar Viscosa	Zoltek Zrt.
1983		PP-II.	Tiszai Vegyi Kombinát	TVK Nyrt.
1984	NPK komplex műtrágya		Peremartoni Vegyipari Vállalat	Több gazdálkodó egység
1986		HDPE-I.	Tiszai Vegyi Kombinát	TVK Nyrt.
1989		PP III.		

PRIVATIZÁCIÓ ÉS SZERKEZETI VÁLTOZÁS 1990 - 2000

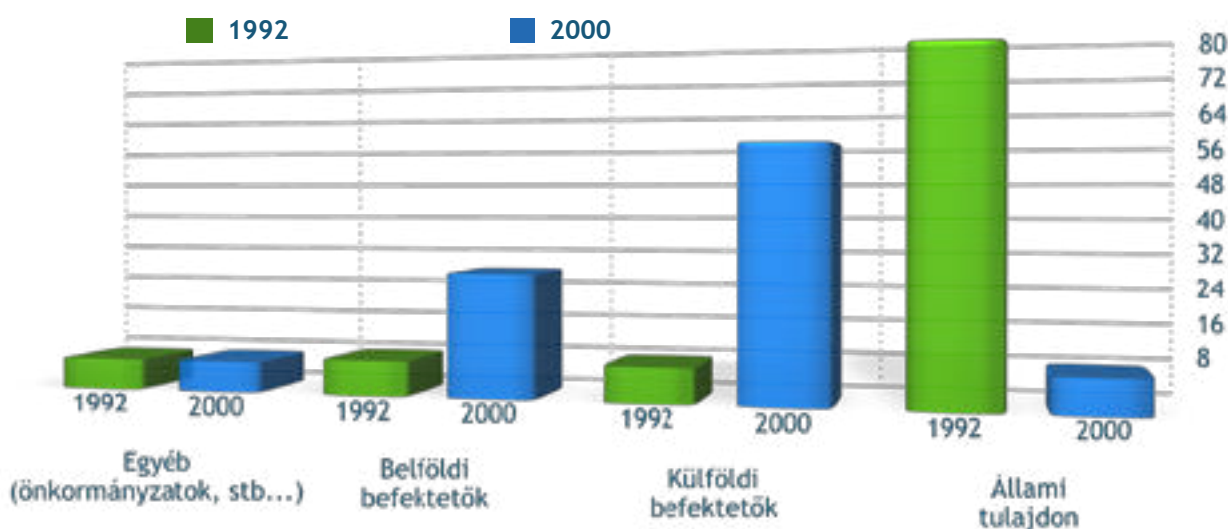
A tervgazdaságról a piacgazdaságra való átállás során - az ország és a kelet-közép-európai régió általános gazdasági folyamataitól nem függetlenül - a vegyipar teljesítménye visszaesett. A vegyipar az ipar termelési értékén belül 1990-ben 21,2, 1999-ben pedig 13,8 százalékot képviselt.

A magyar mezőgazdaság átalakítása nyomán kialakult helyzetben hirtelen és radikálisan csökkent a műtrágyák és a növényvédő szerek iránti kereslet. Ez a terület volt a változások legnagyobb vesztese a 90-es években.

A kőolaj-feldolgozási ágazat termelési volumene csökkent a legkevésbé, és jelentős finomítói fejlesztések valósultak meg. A műanyagalapanyag-gyártás termelése változatlan maradt, illetve 1992-től ismét növekedésnek indult, súlya a vegyiparon belül 1999-re jóval magasabb, mint az EU országokban. Az értékesítés 60 százaléka tartósan exportpiacokra, az EU tagországaiba és a kelet-közép-európai régióba irányult.

Az iparág vállalatainak privatizációja több lépcsőben valósult meg, s 1998-ra befejeződött. A legtöbb vállalat szakmai befektetők tulajdonába került, több cég részvényeit bevezették a tőzsdére.

A VEGYIPARI VÁLLALATOK TULAJDONOSI SZERKEZETE (%) 1992-2000

A piacgazdasági viszonyok létrejötte - így többek között az állami szerepvállalás radikális csökkenése, a privatizáció, a külföldi tőkebevonás, az importliberalizáció - a magyar ipari struktúra és benne a vegyipar jelentős átalakulásához vezetett, amit legszemléletesebben a műanyag-alapanyag és műtrágya-hatóanyag termelésének arányaiban az évtized folyamán tapasztalt változás jelzett.

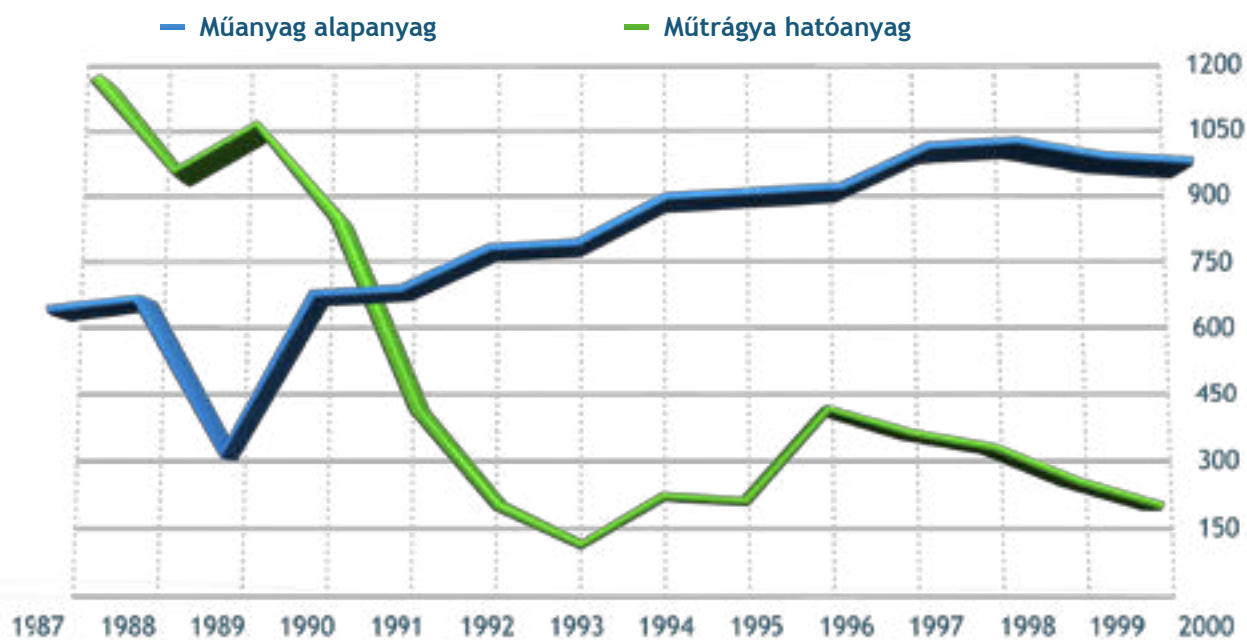
A PRIVATIZÁCIÓHOZ TÁRSULÓ FOLYAMATOK:

- állami tulajdonú földek, épületek átadása az önkormányzatoknak
- állami tulajdon biztosítása (25 + 1 százalék, aranyrészvény), majd fokozatos kivonása (Alkaloida, MOL)
- holdingok kialakítása (Pannonplast Rt., Graboplast Rt.)
- vállalatok darabolása, részenkénti értékesítése
- gazdaságos és gazdaságtalan részek szétválasztása (Nitrokémia)
- profiltisztítás (TVK - műanyag-feldolgozás, MOL - gázüzletág)
- névváltozások (Nitroil - Huntsman, Viscosa - Zoltek)

ALKALMAZOTT PRIVATIZÁCIÓS TECHNIKÁK:

- Egyben való értékesítés egy vagy kevés vevőnek (Chinoin)
- Egyben való értékesítés a dolgozókból létrejött jogi szervezetnek, az MRP-nek (Budapesti Vegyiművek, Egyesült Vegyiművek, Pest Megyei Műanyagipari Vállalat Rt.)
- Vegyi szövetkezetek átalakítása révén dolgozói tulajdonbaadás (Első Vegyi Industria Rt., Florin Rt.)
- Állami segítséggel vagy anélkül feljavított vállalatok részvényeinek road show-kon több pénzügyi befektetőnek történő értékesítése (Richter, Mol, BorsodChem, TVK)

MŰANYAG ALAPANYAG- ÉS MŰTRÁGYA HATÓANYAG TERMELÉS (kt) 1987-1999

A 90-es években lezajlott változások igen összetettek és sokszor ellentmondásosak voltak. Az ipar más területeihez képest talán még látványosabbak és szembetűnőbbek voltak azok az átalakulások, amelyek mind az egyes cégek életét, mind a vegyipar egészének helyzetét gyökeresen átrendezték. E változások eredményeként egyfelől csökkent az iparág súlya az egész iparon belül, másfelől legnagyobb vállalatai a nemzetgazdaság egészének teljesítményét befolyásolni képes cégek sorába emelkedtek.

Elmondható, hogy az egyes alágazatokban - így a kozmetikai és háztartás-vegyipari termékek, valamint a növényvédő szerek gyártásában - bekövetkezett visszaesés és veszteségek ellenére a magyar vegyipar összességében sikeresen vette a tervgazdaságból a piacgazdaságba vezető út akadályait.

A vegyipar aránya 2001-ben az ipar termelési értékén belül az EU átlagánál (20,9 százalék) ugyan jóval alacsonyabb volt (14,2 százalék), azonban az EU-csatlakozás időpontjára, 2004-re a gépipar után a második legnagyobb hazai iparágga erősödött. Az ezredforduló utáni évtized első felében a vegyipari beruházások összegéből 26 százalékot a kőolaj-feldolgozó iparban, 22-22 százalékot a gyógyszeriparban, illetve a műanyagalapanyag-gyártásban, 17 százalékot a műanyag-feldolgozó iparban, 4 százalékot a gumiiparban használtak fel. Kiemelkedően nagy értékű beruházás négy társaságnál valósult meg (Mol, TVK, BorsodChem, Nitrogénművek).

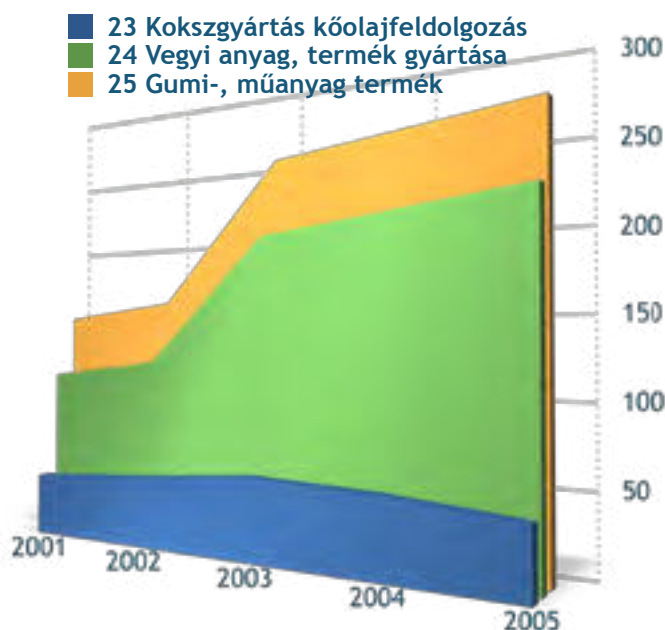
A vegyipar hatékonysági és jövedelmezőségi mutatói az évtized során az ipari átlagnál kedvezőbben alakultak. Ugyanakkor a vegyipar környezeti kockázatai és környezetterhelése jelentős, a jogszabályoknak való megfelelés komoly erőfeszítéseket igényel, és számottevő pénzügyi-adminisztratív terheket is ró a vállalkozásokra.

Az ezredfordulót követő években a jelentős vegyipari beruházások emelték az iparágat Magyarországon belül a 2. helyre, és eredményezték egyben az olaj- és petrokémiai ipar regionális megerősödését.

Az **Európai Unióhoz való csatlakozás és a globális hatások** következtében a hazai vegyipari vállalkozásoknak is számolniuk kellett a világ vegyiparát meghatározó tényezőkkel, úgymint

- a környezeti terhelés csökkentésére vonatkozó növekvő igényekkel és elvárásokkal,
- a globalizációval összefüggő profitelvárásokkal,
- a vegyiparban foglalkoztatott munkaerő minőségével szembeni igények és elvárások növekedésével, különös tekintettel az új technológiák gyors terjedésére.

A MAGYAR VEGYIPARI BERUHÁZÁSAI (Mrd Ft) 2001-2005

A **Mol** 2001-ben 55 Mrd Ft értékű késleltetett koksizót helyezett üzembe a maradékmentes kőolaj-feldolgozás biztosítására, 2005-ben pedig az üzemanyagok minőségét fejlesztő, 60 Mrd Ft értékű beruházási projektjét fejezte be.

A **TVK**-nál 2002-2004 között a 110 Mrd Ft értékű Petrolkémiai Fejlesztési Projekt keretében új olefin- és polietilén-gyár készült, és intenzifikálták a PP-4-üzemet.

A **BorsodChem**-nél 2003-2006 között 300 millió eurós beruházás valósult meg, melynek keretén belül nőtt a VCM-, PVC-, TDI-kapacitás, és új klór- és MDI-üzem épült.

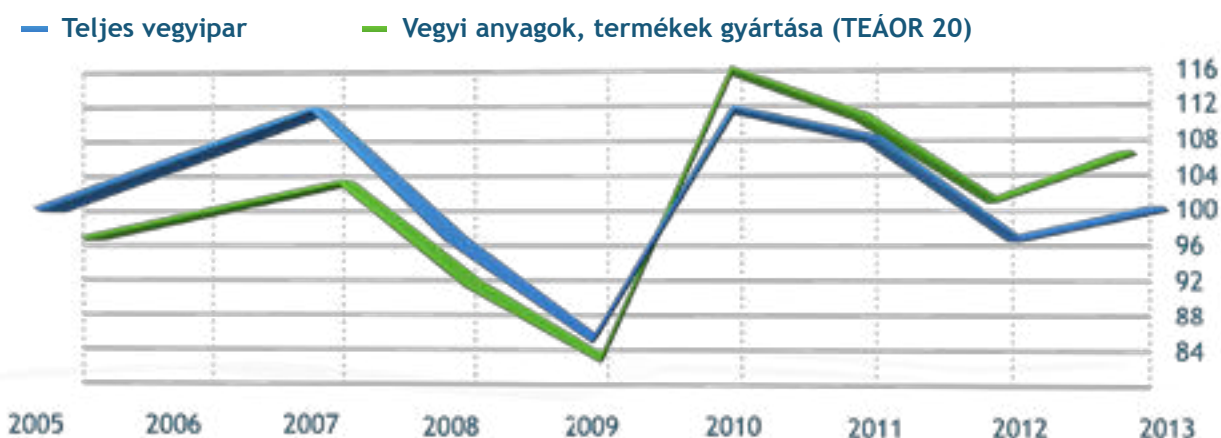
A **Nitrogénműveknél** 2005-2008. között 100 M EUR összegű beruházás keretében új salétromsav-üzem és műtrágya granuláló üzem létesült. Előbbi a legnagyobb kapacitású és legkorszerűbb ilyen jellegű üzem a világon.

Az európai vegyipari termeléshez a magyar vegyipar - jelentős hazai nemzetgazdasági súlya mellett is - csak kismértékben járult és járul hozzá, kibocsátása az EU vegyipari termelésének mintegy 1 százalékát adja. Az utóbbi másfél évtizedben a magyar vegyipar legnagyobb kihívása a globális gazdasági hatásokból és az európai uniós vállalatokból adódott. A hazai vegyipari termelés fenntarthatóságának és versenyképességének egyaránt feltétele az európai normáknak minden tekintetben megfelelő környezetvédelmi, iparbiztonsági és munkavédelmi teljesítmény nyújtása.

A 2000-2007 közötti kapacitásnövelő beruházásoknak és a felvevő piacoknak köszönhetően növekedési pályára állt, és ekkor már az ipari termelés 16 százalékát adta a hazai vegyipar, amelyet súlyosan érintett a 2008 második féltől elmélyülő pénzügyi-gazdasági válság. Minthogy a vegyipar jellemzően közbenső termékeket állít elő más feldolgozóipari szektorok számára, a gépjárműipar, elektronikai ipar, az építőipar és más ágazatok recessziója közvetlenül és azonnal érezte hatását a vegyi anyagok és termékek piacán. Magyarországon ez különösen megmutatkozott a válság kezdetekor 620 milliárd forint termelési értéket előállító műanyagalapanyag-gyártás visszaesésében, de más területeken is, így például a mezőgazdasági vegyi termékek, a festékek és bevonóanyagok gyártásában, a műanyag-feldolgozásban.

A társaságok gyors intézkedésekkel igyekeztek stabilizálni a helyzetüket, valamint megőrizni a munkahelyeket. Azonnali költségcsökkentő, fokozott energiahatékonysági és optimalizálási intézkedéseket vezettek be műszaki és kereskedelmi területeken, a termelés technológiai folyamatait úgy alakították, hogy képesek legyenek rugalmasan átállni a recesszióknak kevésbé kitett termékek előállítására, illetve azokból nagyobb mennyiségeket tudjanak termelni és értékesíteni.

VEGYIPARI TERMELÉS DINAMIKÁJA (előző év=100) 2005-2013 FORRÁS: KSH

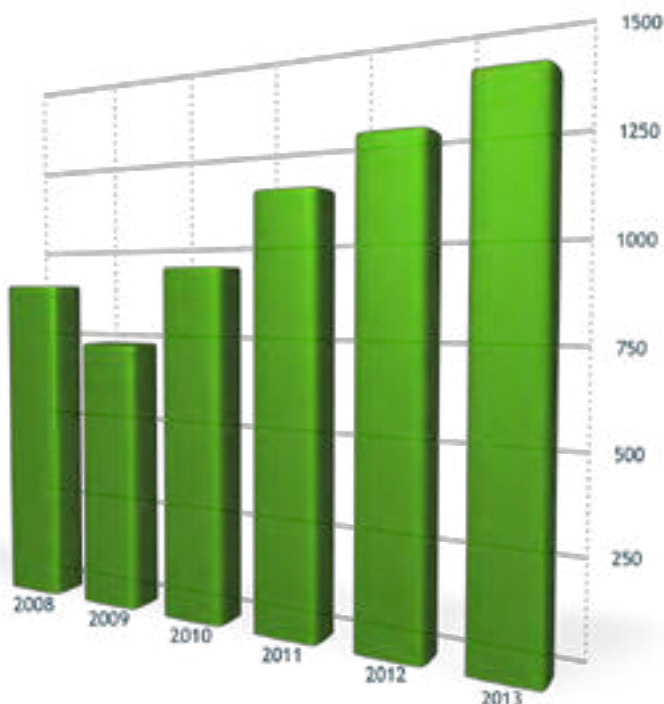
A válság negatív hatásainak kivédésére hozott vállalati intézkedések iparági szinten is hamar megmutatkoztak, ennek és a külpiacon kedvező alakulásának köszönhetően 2010-ben és 2011-ben ismét bővült a magyarországi vegyipari termelés. Dinamikáját tekintve azonban a válságból való kilábalás nem egyenes ívű pályát írt le, hiszen 2012-ben ismét visszaesés következett be, s a számos bizonytalansági tényező miatt a kedvező 2013. és 2014. évi adatok mellett is csak remélni lehet, hogy ismét tartós növekedési pályára kerül - az európai és hazai gazdaságokkal párhuzamosan - a magyar vegyipar.

Fontos döntések születtek a hazai vegyipari kapacitások fejlesztéséről. A TVK Nyrt.-nél 100 millió euró összegű beruházás keretében 130 ezer tonna/év kapacitású butadiénüzem építése (és hozzákapcsolódva műgumigyár létesítése) van folyamatban. A BorsodChem Zrt.-nél a 2011-ben zárult TDI-2 projekt eredményeként az évi termelőkapacitás 160 ezer tonnára nőtt, és az MDI-2 projekt folytatódik a korábbi 150 ezer tonna/év kapacitás 300 ezer tonnára növelése céljából. A Nitrogénművek Zrt.-nél 2012. óta 350 M EUR összegű beruházás keretében bővül az ammónia, salétromsav és műtrágya termelés. A gyár kapacitása a jelenlegi 1 millió tonna/évről 2017-re 1,6 millió tonna/év műtrágya kibocsátásra nő. Szintén kapacitásbővítő és energiahatékonyságot növelő fejlesztéseket hajtott végre, az Európában a szénzálglyártás területén piacvezető Zoltek Zrt. Ezek a beruházások a vegyipari értéklánc bővítésével ismét tartósan felfelé ívelő pályára állíthatják a vegyipart. Ehhez természetesen elengedhetetlen a piacok élénkítése csakúgy, mint a szabályozási környezet kedvező változása.

VEGYI ANYAGOK ÉS TERMÉKEK GYÁRTÁSA FOLYÓ ÁRON (Mrd Ft) 2008-2013

FORRÁS: KSH

A nemzetgazdaság valamennyi ágában felhasznált termékek előállítójaként a vegyipar növekedési lehetőségeit alapvetően és közvetlenül befolyásolják az általános európai és hazai gazdasági trendek. Magyarország 2009-ben rendkívül mély válságot élt át, a recesszió megközelítette a piacgazdasági viszonyokra történt áttérés idején (1991-1995) tapasztalt visszaesés mértékét. A magyar gazdaság folyamatai szempontjából mindazonáltal figyelemre méltó tény, hogy a nemzetgazdasági beruházások csökkenő tendenciája 2013-ban megállt és - döntően állami beruházásoknak köszönhetően - növekedésbe fordult (a KSH adatai szerint az év egészében 7,2 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbit).

A VEGYIPAR NAPJAINKBAN A MAGYAR NEMZETGAZDASÁG KIEMEL- KEDŐEN FONTOS IPARÁGA

- Az európai vegyipar átlagánál és a hazai nemzetgazdasági és ipari átlagnál húzamosabb ideje jobban teljesít, 2007 óta a nehéz gazdasági körülmények és a túlszabályozottság ellenére őrzi ezt a teljesítményét és pozícióját.
- Átgondolt nemzeti iparfejlesztési stratégia, a hazai lehetőségek céltudatos hasznosítása alapján a hazai vegyipar portfóliójának bővítése (és nem leépülése) nyomán a vegyi termékek importjának jelentős része - elsősorban a fogyasztási cikkek piacán - kiváltható lenne; ehhez az ágazatban hatalmas kihasználatlan infrastruktúra és nagy szellemi potenciál áll rendelkezésre.
- A Magyar Vegyipari Szövetség ebből kiindulva foglalt állást az EU-támogatások felhasználásának kérdésében, hogy a 2014-2020 között rendelkezésre álló uniós és hazai források 60 százalékának gazdaságfejlesztésre történő felhasználásáról tett hivatalos nyilatkozatok valósággá válnak és a vegyipar fejlesztését is szolgálni fogják.

A makrogazdasági mutatók tanúsága szerint az EU nagy gazdaságaiban 2009-től megkezdődött a válságból való kilábalás, és megindult a gazdasági fellendülés, azonban 2011/2012-ben az euróövezet válsága újfent visszavetette a nyugat-európai gazdaságok fejlődését, és 2013-tól az európai gazdaság csupán szerény mértékű bővülését regisztrálja.

A vegyipar, és különösen a vegyi anyagok és termékek gyártásának és értékesítésének kilátásait belföldön kedvezően befolyásolhatja egyes feldolgozóipari ágazatok, az építőipar és a mezőgazdasági termelés bővülése. Az építőipar recessziója a vegyipari termékek belföldi értékesítését igen kedvezőtlenül befolyásolja, mivel az építőanyagok jelentős részét, a szigetelőanyagokat, a festékeket és ragasztókat, a nyílászárókhoz és egyéb épületgépészethez szükséges műanyagokat a vegyipar állítja elő. Különösen sajnálatos, hogy az elmúlt években a korszerűtlen panelházak és általában az épületek energetikai felújítása körében az állami támogatások csekély mértékűek voltak vagy megszűntek. Ezek ugyanis azok a programok, amelyekkel a fűtés-korszerűsítés, az épületek nyílászárócsereje és a hatékony hőszigetelési megoldások alkalmazása révén valódi és tartós energiaköltség-csökkentést lehet elérni, egyúttal jelentős munkát adva az építőipar kis- és közepes vállalkozásainak, valamint a megoldást jelentő anyagok és termékek beszállítása révén a magyar vegyipari termelőtársaságoknak is.

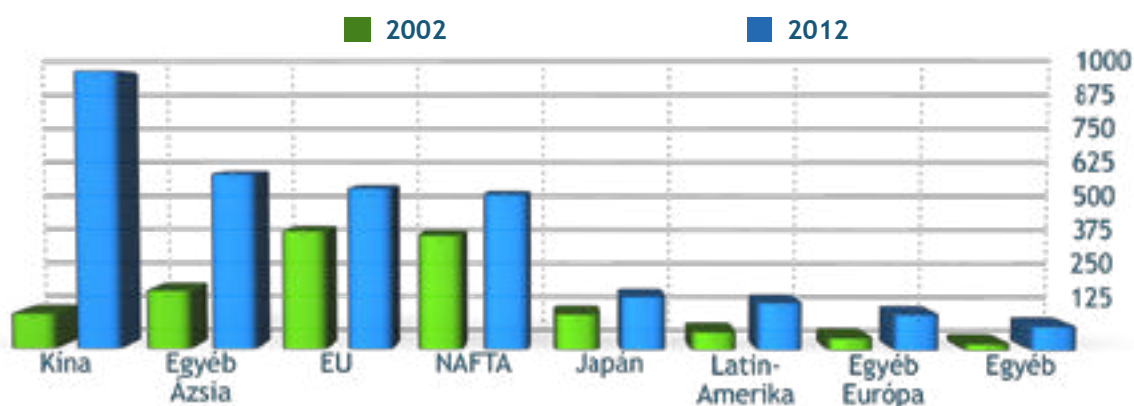
A gazdasági realitásokból kiindulva a magyar vegyipar esetében az évtized közepén továbbra is exportvezérelt növekedéssel számolhatunk. A külpiacok meghatározó jelentőségűek a hazai vegyipari társaságok stabilitása, árbevételének és eredménytermelő képességének növelése szempontjából, s továbbra is kiemelten fontos tényező lesz az euróövezet, illetőleg a magyar vegyipari termékek szintén jelentős felvevő piacának számító közép- és délkelet-európai régió gazdasági teljesítményének alakulása.

EURÓPAI VEGYIPARI TRENDK

FŐBB PIACI TRENDK A VILÁG ÉS EURÓPA VEGYIPARÁBAN

Az európai vegyipart - sok más ágazathoz hasonlóan - nagymértékben érintették az elmúlt néhány évtizedben lezajlott globalizációs átrendeződések. Az EU 2002-ben még vezető vegyipari hatalom volt az összes (belső és külső) vegyipari értékesítés 30,5 százalékával, 2012-re viszont a harmadik helyre csúszott vissza a régiók versenyében (17,8 százalék). Ezzel szemben Kína részesedése a globális vegyipari értékesítésből drasztikusan megnőtt (a 2002. évi 8,7 százalékról a 2012. évi 30,5 százalékra). Ezenkívül a többi feltörekvő régió részesedése is nőtt, miközben kisebb-nagyobb mértékben nemcsak az EU27, de az USA, valamint Japán részesedése is erőteljesen visszaesett. E relatív térszűrés az EU-vegyipar értékesítésének növekvő trendje mellett következett be, vagyis a feltörekvő régiókban sokkal erőteljesebb volt a bővülés. Más kérdés, hogy a robbanásszerű kínai fejlődés mögött is jelentős részben európai (és más fejlett térségbeli) vegyipari cégek állnak; ennyiben a fejlett térségeknek az értékesítési adatokból kiolvasható dominanciavesztése csak viszonylagos.

VEGYIPARI ÉRTÉKESÍTÉS MÉRTÉKE RÉGIÓNKÉNT (Mrd euró) 2002-2012 FORRÁS: CEFIC

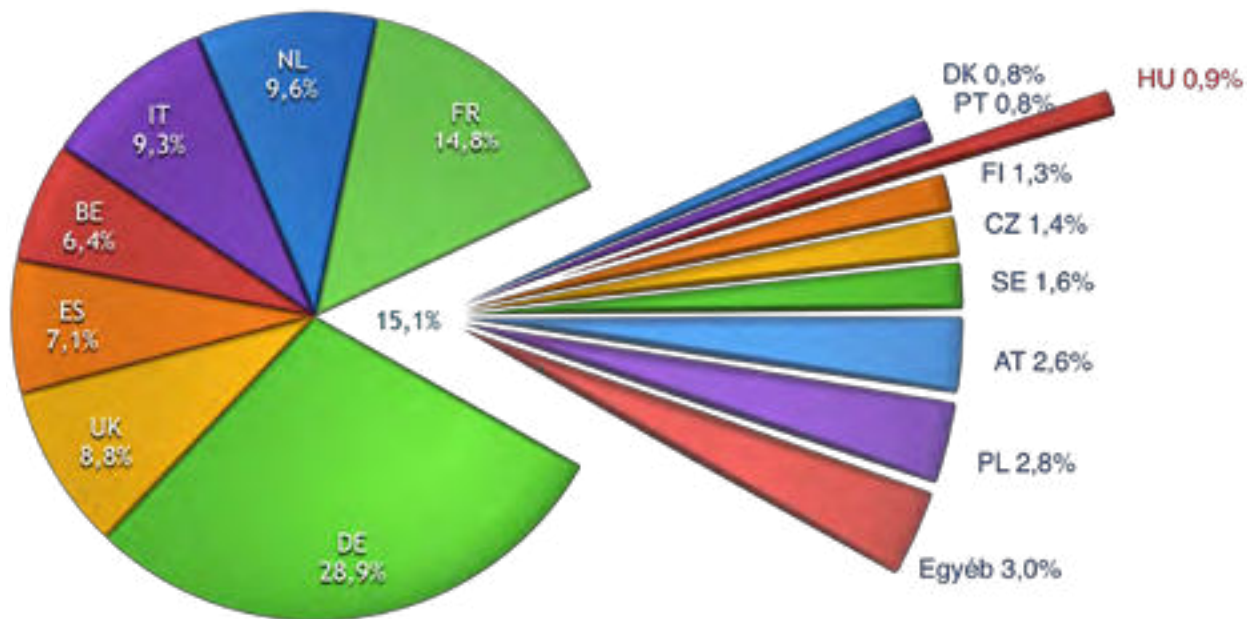

Országokénti bontásban az Egyesült Államok foglalja el a második helyet Kína mögött, a harmadik Japán, amelyet negyedikként az EU vezető vegyipari hatalma, Németország követ a világértékesítés 5,2 százalékával (a hatodik helyen pedig Franciaország áll a világértékesítés 2,6 százalékával).

Az Európai Unió, az egyik legfontosabb globális vegyipari csomóponton belül a vegyipar földrajzilag viszonylag koncentrált:

2012-ben a teljes uniós értékesítés 85 százaléka hét országhoz volt kapcsolható, jórészt ugyanazokhoz, amelyek a feldolgozóiparban is domináns pozíciót foglalnak el. Ezen belül Németország 29 százalékos részesedését Franciaország és Hollandia követi, az előbbi részesedése durván a felét, az utóbbié pedig a harmadát teszi ki Németországnak. Magyarország a kevésbé jelentős vegyipari termelők közé tartozik: 0,9 százalékos részesedéssel, a portugál és a dán vegyiparéhoz hasonló nagyságú kibocsátással rendelkezik.

EU VEGYIPARI ÉRTÉKESÍTÉS ORSZÁGONKÉNTI BONTÁSBAN (%) 2012

Habár az uniós vegyipari értékesítés globális *súlya* csökken, az értékesítés volumenének trendje továbbra is növekvő. Ez nagyrészt az EU-országok *egymás közti* értékesítésének - és kisebb részben az EU-n *kivülre* történő értékesítésnek - az erőteljes bővüléséből adódott, miközben a *saját* országban megvalósult vegyipari értékesítés 18 százalékkal csökkent 2002 és 2012 között. A belföldi eladások visszaesése jelzi a vegyipari forgalom nemzetköziesedését, a vegyipari termékek - akár fogyasztási, akár termelési célú - felhasználásának globalizálódását. Az EU27-en *belüli* forgalom bővüléséhez az új tagállamokba történt termelési helyezés és ezeknek az országoknak a vegyipari globális termelési láncokba való beépítése is nagyban hozzájárulhatott.

A vegyipari termékek külkereskedelmét tekintve az Európai Unió - szemben az összes (külső és belső) értékesítéssel - még mindig domináns szereplő: az uniós vegyipari (külső) export a világexport 42 százalékát tette ki 2012-ben (szemben a második helyezett Ázsia által elért mintegy 35 százalékkal). A világimportban való 35 százalékos részesedés már elmarad az Ázsia által összesen produkált 39 százaléktól. Ennek következtében az unió számára a vegyipari külkereskedelem évről évre többletet termel.

Az Európai Unió számára a vegyipar hagyományosan fontos exportágazat: a tágabban értelmezett (a kőolajfeldolgozást, műanyag- és gyógyszeripart is magában foglaló) vegyipar mind az export, mind pedig az exporttöbblet nagyságát tekintve a második legfontosabb termékcsoporthoz tartozik.

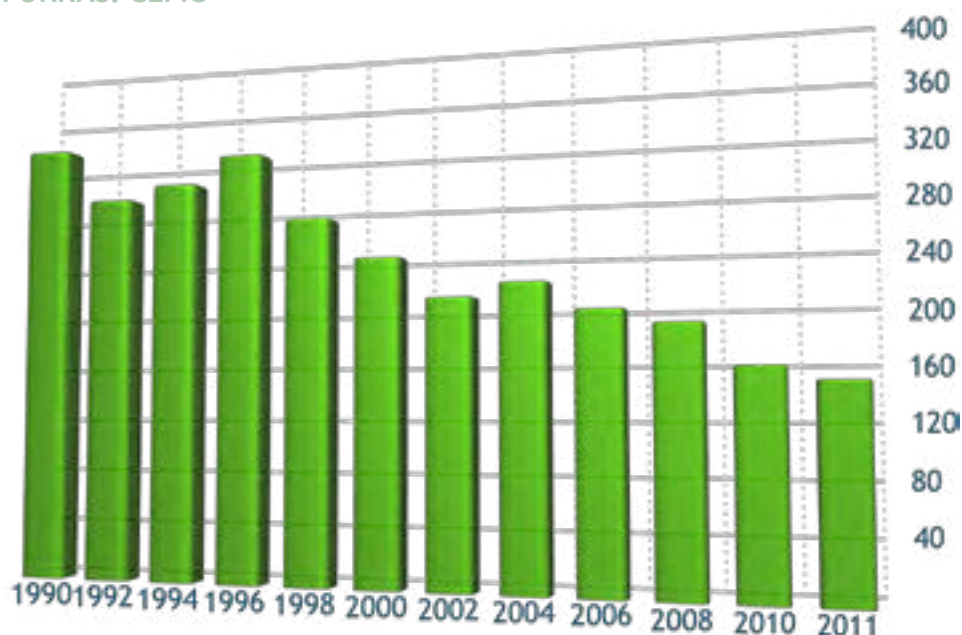
Az EU külső piacokra irányuló vegyipari exportjának és exporttöbbletének a növekedése nagyjából az ún. felemelkedő régiókkal szemben következett be, miközben a japán és főleg az észak-amerikai relációban alig bővült a vegyipari termékek cseréje. A közelmúlt trendjét figyelembe véve Ázsia (még Japán és Kína nélkül is) hamarosan átveheti a második legfontosabb partnerrégió helyét Észak-Amerikától.

A jövőbeli pozíciókra nézve kedvezőtlen körülmény, hogy 2006 után az EU vegyiparának beruházási dinamikája jócskán elmaradt a versenytársakétól. Míg 2012-ben a tágabb értelemben vett EU-vegyipar beruházásainak értéke csupán 2 százalékkal volt magasabb, mint 2006-ban, addig Japánban 32 százalékos, az Egyesült Államokban pedig 90 százalékos növekedés ment végbe, nem beszélve például Kínáról, ahol a vegyipari beruházások értéke szinte megötszöröződött.

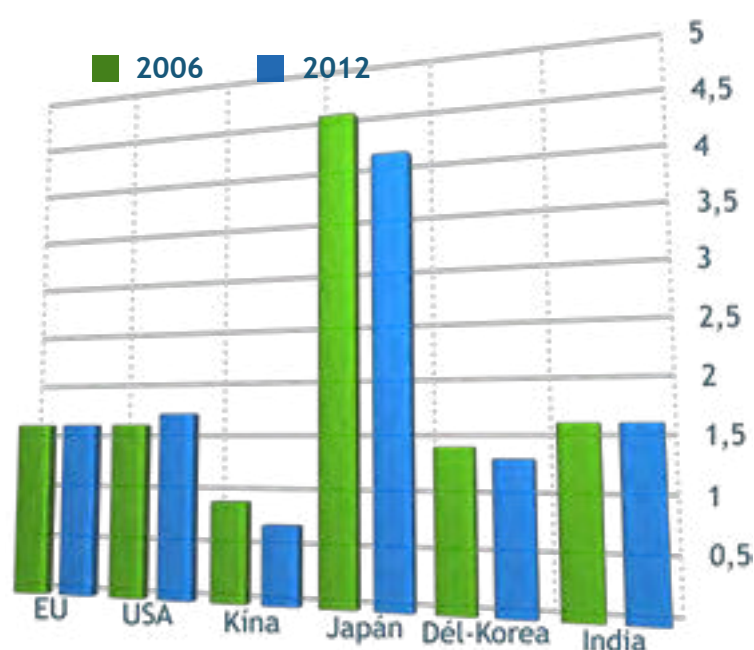
AZ EURÓPAI VEGYIPAR ÜVEGHÁZGÁZKIBOCSÁTÁSA (CO₂ ekvivalens, millió tonna) 1990-2011

FORRÁS: CEFIC

Ugyanakkor a k+f kiadások abszolút nagysága tekintetében az EU vegyipara éllovasnak számít - ez még 2012-ben is igaz volt, annak ellenére, hogy a 2006 és 2012 közötti növekedési ütem gyengébb volt, mint a versenytársak többségénél. Az innovációs képesség erősítése az EU vegyipari ágazatában is az egyik kiemelt célkitűzés. A k+f kiadások intenzitását (árbevételekhez viszonyított arányát) tekintve sem áll rosszul az EU, habár egyrészt jócskán elmarad a japán éllovas mögött, másrészt a hosszú távú trend csökkenő.

VEGYIPARI K+F INTENZITÁS (%) 2006-2012 FORRÁS: CEFIC

Az európai vegyipar a környezeti fenntarthatóság szempontjából jól teljesít: 1990 és 2011 között az üvegházhatású gázok együttes kibocsátása (CO₂-ekvivalensben mérve) 53 százalékkal mérséklődött. Ez a jelentős csökkenés az ágazat termelésének számottevő növekedése mellett ment végbe, így a kibocsátásintenzitás (az üvegházhatású gázok termékegységre jutó kibocsátása) még erőteljesebben, 71 százalékkal esett 1990 és 2011 között.

SZABÁLYOZÁS, VERSENYKÉPESSÉG, FENNTARTHATÓSÁG

„OKOS SZABÁLYOZÁS” ÉS VERSENYKÉPES IPAR

A vegyipar az állami szabályozás kiemelt területe, nemcsak Magyarországon, hanem Európában és globálisan egyaránt. Ezt elsősorban az iparág technológiai adottságaival indokolják: a vegyipari termelésben különös hangsúllyal esnek latba a környezet- és egészségvédelmi szempontok, a munkavédelmi aspektusok, az iparbiztonsági szabályozások, a termelési fegyelem betartásának ellenőrzése. Ugyanakkor nem lehet nem észrevenni, hogy e célok mögött időnként megjelennek a piacról való kiszorítási szándékok, illetőleg érdekek is.

Ennek következtében a vegyipar az egyik legszigorúbban és legrészletesebben szabályozott feldolgozóipari ágazat. Ehhez mind az európai szintű, mind a hazai szabályok hozzájárulnak. Mint minden szoros szabályozás esetén, itt is felmerül a szabályozás optimalizálásának kérdése. Melyek azok a szabályok, amelyek mindenképpen szükségesek a környezet, az egészség, az ágazatban dolgozók megvédése érdekében, és melyek azok, amelyek szükségtelen többletterheket okoznak. Másként megfogalmazva: hogyan lehet a szabályokat úgy megalkotni, hogy azok a biztonsági szempontok maradéktalan betartása mellett az iparág szereplőinek minél kisebb adminisztratív terheket okozzanak. E követelmény teljesítésére hirdette meg az Európai Bizottság elnöke az „okos szabályozás” („smart regulation”) megvalósítását mint az európai jogalkotási folyamat célját. E cél megvalósítása egyelőre várat magára, holott érvényre juttatása mindenképpen elősegítené a jelenleginél kedvezőbb gazdasági s ezen belül az iparfejlesztési folyamatok kibontakozását.

A magyarországi vegyipari termelés feltételrendszerét ugyanakkor több vonatkozásban az európai uniós előírásoknál szigorúbb, bürokratikusabb szabályozás jellemzi, ami többletterhet jelent, rontja a beruházások megtérülését, nehezíti a fejlesztési lehetőségeket és drágítja a magyar vállalkozások számára a termékek értékesítését. Ilyenek például a vegyi anyagok regisztrációja terén az EU REACH rendeletével párhuzamosan fenntartott hazai bejelentési és kockázatbecslési előírások, az EU vonatkozó irányelvében (SEVESO III) előírtanál szélesebb körre kiterjesztett és jelentős adminisztratív kötelezettségekkel terhelt iparbiztonsági szabályozás.

A magyarországi vegyipar versenyképességét és hosszabb távú fenntarthatóságát veszélyeztetik az egész Európára jellemző magas energiaköltségek is. Magyarországon az e téren hozott intézkedések negatív következményeinek az iparra való részleges áthárítása tovább súlyosbítja a problémát, és a reálgazdaság megerősítését megfogalmazó célokkal, köztük az ipari „rezsicsökkentés” deklarált szándékával sem tekinthető összhangban állónak.

A gazdasági és társadalmi súlyát tekintve kiemelkedően fontos iparág érdekeit az szolgálná, ha sikerülne megszabadulni a felesleges, jellemzően adminisztratív és bürokratikus terhektől a versenyképesség javítása érdekében, valamint növelni a hatósági szakértők gyakorlati szakmai ismeretének szintjét. A szabályozók kedvező irányú változását szorgalmazza európai szinten az Európai Vegyipari Tanács (CEFIC) is. A túlszabályozás, illetve a felesleges adminisztrációs terhek a nagyvállalatokat is sújtják, de különösen jelentős többletterhet okoznak az ágazatban működő több száz kis- és közepes vállalkozásnak.

Fontos lenne olyan állami támogatási rendszer kialakítása is, amely ténylegesen elősegíti a kutatás-fejlesztés terén tett erőfeszítéseket, és minél több innovatív termék előállításához vezet. Hosszabb ideje tapasztalható az is, hogy a vegyipar a nemzetgazdasági súlya ellenére sem tartozik a kiemelten kezelt vagy éppen a „divatos” ágazatok közé. Ezért nem lehet eléggé hangsúlyozni, mennyire fontos, hogy a 2014-2020 közötti EU-költségvetési időszakban az iparág forrásokhoz jusson a legkorszerűbb, energiahatékonyságot növelő technológiák alkalmazása és innovációs képességeik megerősítése céljából.

A vegyipar versenyképességét is elősegítő - jelenleg hiányzó - nemzeti iparpolitikai koncepció kialakítása, figyelemmel az Európai Unió most formálódó iparpolitikai stratégiájára, jelentősen hozzájárulhatna az iparág pozitív jövőképek erősítéséhez, újabb tőkebefektetések vonzásához és ezen keresztül - például - a kevésbé nyersanyag- és energiaigényes speciális és finomkémiai termékek gyártásának bővítéséhez.

A szabályozási környezet, különösen az Európai Unió jogalkotásán alapuló hazai környezetvédelmi és iparbiztonsági szabályozás javítása, az „okos szabályozás” érvényre juttatása régóta napirenden lévő feladat. Ennek lényege megteremteni a fenntarthatósággal kapcsolatos jogalkotási célok és az ipari versenyképesség megőrzése közötti összhangot. Európa és benne Magyarország újraiparosítása enélkül csak politikai deklaráció maradhat.

FENNTARTHATÓSÁG, INNOVÁCIÓ - A JELEN ÉS A JÖVŐ IPARÁGA

A vegyipar az EU legtöbb tagországában, köztük Magyarországon is, a termelékenység és a szakképzett, magasan kvalifikált munkaerő foglalkoztatása szempontjából kiemelkedően erős iparág. Gazdasági jelentősége mindeneke előtt abban nyilvánul meg, hogy a nemzetgazdaság valamennyi ága számára állít elő kiváló minőségű termékeket, legyen szó akár a gépjárműgyártásról, az elektronikai iparról, az építőiparról vagy a mezőgazdaságról, s nem utolsósorban a vegyipar az, amely korszerű termékeivel megoldásokat kínál a klímavédelem, a zöldenergia termelése, az energiahatékonyság növelésének céljaira, és a fenntarthatóság érdekében.

Az energiahatékonyság növelése és az üvegházhatású gázok (ÜHG) kibocsátásának csökkentése az európai vegyipar fontos törekvése, annál is inkább, mivel az energia költsége a termelés és a versenyképesség nem lebecsülendő tényezője. 1990 és 2010 között az energiafelhasználás 20 százalékkal csökkent, míg a vegyipari termelés Európában 70 százalékkal bővült, az iparág energaintenzitása így módon több mint a felére csökkent, s azonos mértékben esett vissza az ÜHG-kibocsátása is. A vegyipar termékei számos területen kínálnak energiatakarékos megoldásokat, például az épületek szigetelése, a járművek súlyának csökkentése, a megújuló energiaforrásokat hasznosító berendezések gyártása számára.

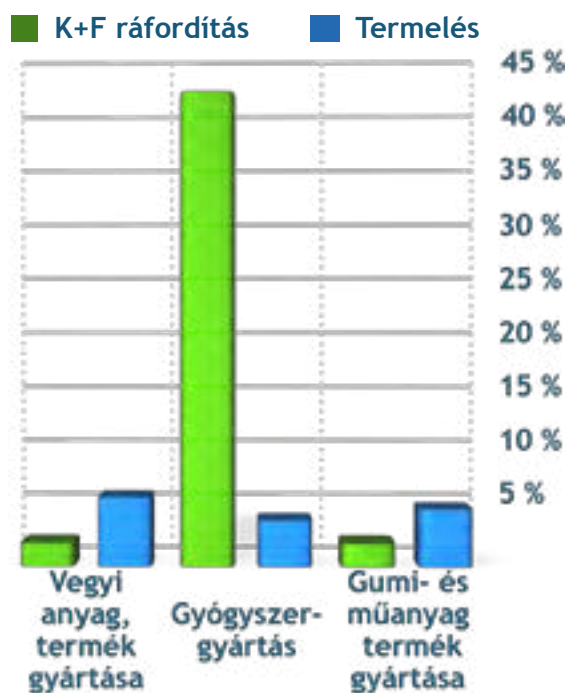
A vegyipar innovatív képességeinek köszönhetően egyrészt új alapanyagok és fogyasztási javak, másrészt új technológiák jönnek létre, amelyek az energia, a nyersanyagok vagy a víz hatékonyabb felhasználásával környezetkímélővé teszik a termelési folyamatokat. A KSH 2012. évi kutatás-fejlesztési kiadásokra vonatkozó adatai szerint a vegyipar három ágában - vegyi anyagok és termékek gyártása, gyógyszeripar, műanyag-, gumi- és szénszálgártás - közel 60 milliárd forintot fordítottak kutatás-fejlesztésre. Ennek az összegnek mintegy 90 százalékát a gyógyszeriparban költötték el, holott a kibocsátási értékét tekintve utóbbi a legkisebb a három ágazat közül. Az összes értékesítéshez viszonyított k+f intenzitást nézve a vegyi anyag/termék gyártása, illetőleg a gumi-, műanyagtermék-gyártás intenzitása alacsony a feldolgozóipari átlaghoz képest, míg a gyógyszeriparé - annak ellenére, hogy a magyar gyógyszeriparban a generikus termékek gyártása a domináns, nem pedig az új vegyületek előállításáé - kiugróan magas.

A vegyipar innovációs képességének megerősítése és fejlesztése kulcskérdés az iparág versenyképességének megőrzése céljából olyan időszakban és olyan körülmények között, amikor a versenytársak, s különösen az Európán kívül működő vállalkozások, egyfelől kevésbé szigorú és bürokratikus szabályozási környezetben, másfelől nagyobb arányú k+f ráfordításokkal és mindezeket túl alacsonyabb nyersanyag- és energiaárakkal működhetnek. Az innovációs képesség erősítését igényli az egyre szigorúbb környezetvédelmi előírások betartása, a klímapolitikai céloknak való megfelelés, a környezetkímélő eljárások hatékonyabb felhasználása.

Az Európai Unió kimutatása szerint a magyar - és általában a közép-európai - innovációs teljesítmény a közepes kategóriába sorolható. Öröndetes, hogy az EU 2020 stratégia egyik kiemelt céljaként megfogalmazott intelligens növekedéshez, a tudáson és innováción alapuló gazdaság kialakításához kapcsolódó cél, hogy Magyarország 2020-ig 1,8 százalékra növelje a GDP-arányos k+f ráfordításokat (ami még mindig elmarad a 3 százalékos EU-szintű céltől).

Az EU 2014-2020. évi költségvetési időszakában a magyar nemzetgazdaság céljait is szolgálná a vegyipari innovációnak az iparág súlyával és potenciáljával összhangban álló támogatása. Az EU stratégiai célkitűzéseibe határozottan beleillik a környezetkímélő, energiatakarékos, innovatív vegyipari beruházások támogatása. Csupán egy lehetőséget említve:

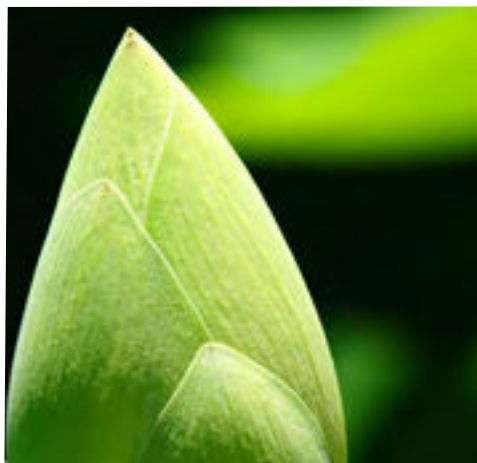
VEGYIPARI ÁGAZATOK RÉSZESEDÉSE A FELDOLGOZÓIPARI K+F RÁFORDÍTÁSOKBÓL ÉS TERMELESBŐL (%) 2012

a vegyipar hatalmas és részben kihasználatlan infrastrukturális adottságokkal rendelkezik, ezekre alapozva a hazai vállalkozások k+f+i tevékenységei könnyebben és olcsóbban bővíthetők, mint számos versenytársunknál. Kitörési pontot jelenthet továbbá a nemzetközi vegyipari cégcsoportok kutatási bázisának Magyarországra vonzása, a már - akár több évtizede - itt működő külföldi vállalatok innovatív tevékenységének minél nagyobb részben a magyarországi ipari, kutatóhelyi és egyetemi bázisokon való megvalósítása.

MAVESZ - 25 ÉV A VEGYIPAR SZAKMAI ÉRDEKEINEK KÉPVISELETÉBEN

A Magyar Vegyipari Szövetség 1990. június 5-én jött létre az alakuló közgyűlésen megjelent 13 vegyipari vállalat egyhangúlag hozott határozatával. A következő hónapokban további több mint 30 cég csatlakozott az új érdek-képviselési szervezethez, amely alapítása óta a vegyipar - gyógyszeripar nélküli - termelésének 80-85 százalékát adó vállalati kört képviseli. Tagjai között egyaránt megtalálhatók a magyarországi piacvezető petrokémiai társaságok, a műtrágya- és növényvédőszer-gyártásban, a szénzálgyártásban, a speciális és finomkémiai anyagok gyártásában tevékenykedő vállalatok, valamint vegyipari disztribútorok és importőrök. A Magyar Festékgyártók Országos Szövetsége (Mafeosz) és a Műanyag Csőgyártók Szövetsége (MCSSZ) szakszövetségi tagokként vesznek részt a MAVESZ tevékenységében.

A MAVESZ ALAPÍTÓ TAGJAI

Borsodi Vegyi Kombinát	Kovács F. László vezérigazgató
Interauditor Kft.	Honti György ügyvezető igazgató
Magyar Viscosagyár	Bakucz Miklós vezérigazgató
Pannonplast Műanyagipari Vállalat	Dr. Fehér Erzsébet vezérigazgató - MAVESZ elnök
Peremartoni Vegyipari Vállalat	Horváth Imre vezérigazgató
PEVDI	Dr. Fischer Pál vezérigazgató
Tiszai Vegyi Kombinát	Pintér Imre vezérigazgató - MAVESZ alelnök
Tiszamenti Vegyiművek	Szalay László vezérigazgató - MAVESZ alelnök
Toxikológiai Kutató Központ	Muladi László ügyvezető igazgató
Vegyészeti Múzeum	Dr. Kovács István igazgató
VEGYÉPSZER	Dr. Ambros Ferenc igazgatóhelyettes
VEGYTERV	Dobó László vezérigazgató
Villamos-szigetelő és Műanyaggyár	Kárpáthegyi Tibor vezérigazgató
Magyar Vegyipari Egyesülés	Dr. Csurgai Lajos MAVESZ főtitkár

A szövetség 1992-ben csatlakozott az Európai Vegyipari Tanácshoz (CEFIC), az európai vegyipari cégek és szövetségek brüsszeli székhelyű érdek-képviselési szervezetéhez, majd 2005-ben az Európai Vegyipari Munkáltatók Szövetségéhez (ECEG).

CÉLOK ÉS FELADATOK

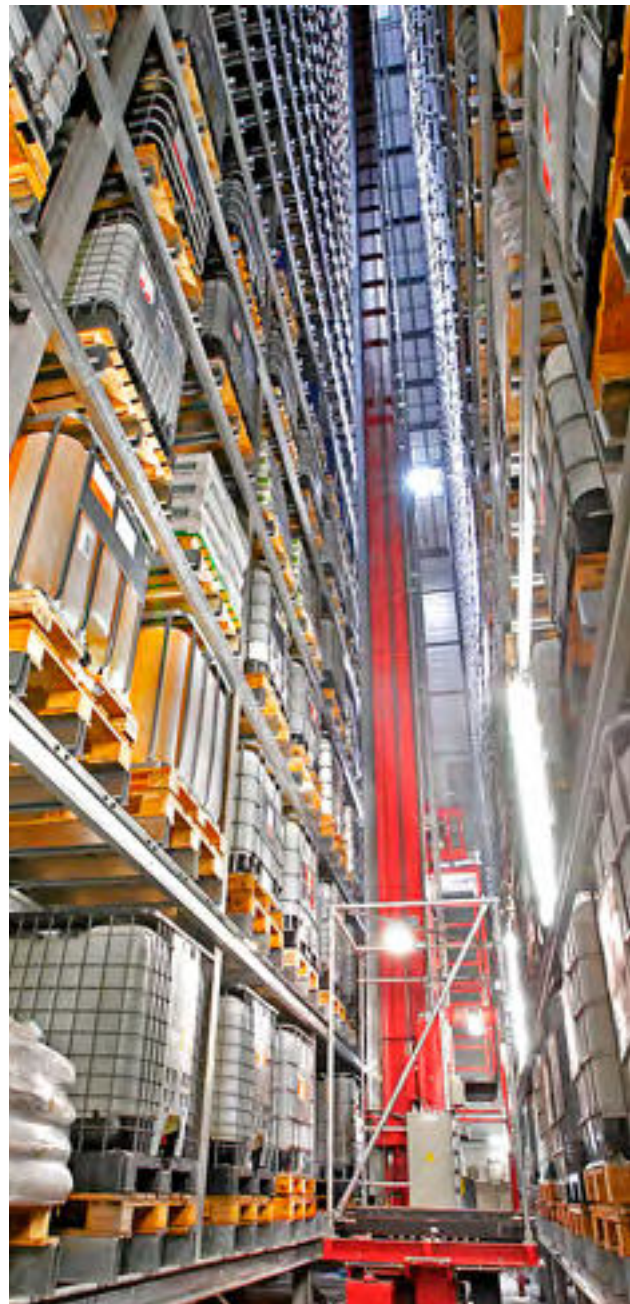
A MAVESZ fő céljait és feladatait negyed százada rögzítő alapszabályi rendelkezés szerint:

A MAVESZ a Magyarországon - a statisztikai rendszer korlátai nélkül értelmezett - vegyipari tevékenységet folytató vállalkozások szakmai érdekeit képviseli, ellátja a tagok közötti egyeztetést és kapcsolattartást, valamint folyamatosan figyelemmel kíséri a hazai és külföldi fejlesztési, termelési, kereskedelmi és gazdasági folyamatokat, és ezek alapján szakmai információkat nyújt a tagoknak.

Kezdeményezi, koordinálja, szervezi az összehangolt fellépést mindazon kérdésekben, amelyek a tagok érdekeinek érvényre juttatása körében felmerülnek.

Kiemelt képviseleti funkciók és részterületek:

- a szakmai érdekek képviselése a jogalkotásban (országgyűlési bizottságok stb.),
- szakmai érdekek képviselése hatóságként működő szervezeteknél,
- ágazati munkáltatói érdekképviselés,
- a vegyipar nemzetközi szakmai képviselése,
- a vegyipar általános és a MAVESZ tagvállalatainak speciális érdekeit segítő információs rendszerek működtetése, rendszeresen megjelenő tájékoztatók kiadása, szemináriumok és konferenciák szervezése,
- a vegyipar környezetvédelmi, biztonsági és munka-egészségügyi tevékenységének koordinálása és az ehhez kapcsolódó társadalmi megítélés alakítása,
- a vegyipar általános kereskedelempolitikai érdekeinek képviselése,
- a vegyipar általános társadalmi megítélésének javítása, kapcsolattartás a tömegkommunikációs szervezetekkel.

A szövetség az elnökség által megállapított prioritások mentén végzi feladatait:

- környezetvédelem, egészségvédelem, biztonságtechnika (EBK),
- a gazdasági szabályozási környezet kérdései,
- EU- és nemzetközi kapcsolatok,
- statisztika, adatszolgáltatás, a vegyipar teljesítményének kommunikációja,
- munkáltatói érdek-képviselési feladatok.

A célok és feladatok megvalósítása során a szövetség a jogszabályalkotás figyelemmel kísérése, jogszabálytervezetek véleményezése, változtatások kezdeményezése, az állami szervekkel, hatóságokkal, valamint a sajtóval fenntartott kapcsolatok révén törekszik a szakma érdekeinek megjelenítésére és a szakmai szempontok - sok esetben korántsem könnyű - elismertetésére és érvényre juttatására.

Az ország EU-tagsága folytán az érdek-képviselési tevékenység részben - és egyre növekvő mértékben - európai szinten valósítható meg, ami elsősorban a környezetvédelmi, kémiai biztonsági és iparbiztonsági kérdések EU-szintű szabályozásával összefüggésben jelentkezik. A magyar vegyipar ezekben a kérdésekben kialakított álláspontjáról, javaslatairól a szövetség folyamatosan tájékoztatja az Európai Parlament magyar képviselőit, az Európai Tanácsban tevékenykedő magyar kormányképviseleket és szakértőket, együttműködik az Európai Vegyipari Tanáccsal, az Európai Vegyipari Munkaadók Szövetségével és más tagállami szakmai szövetségekkel, mindekelőtt a visegrádi országokban működő partnerszervezetekkel.

A MAVESZ tevékenységének egyik sajátossága az ágazati munkáltatói képviselet, amely az európai szövetségekre nem általánosan jellemző, több EU-tagországban ezt a funkciót jogilag külön álló szervezetek látják el a vegyiparban. 2005-ben a MAVESZ és a Vegyipari Dolgozók Szakszervezete (VDSZ) létrehozta a Vegyipari Ágazati Párbeszéd Bizottságot, amelyhez a későbbiekben csatlakoztak a gyógyszeripar és az alumíniumipar szervezetei is, s amely azóta is eredményesen látja el a munkáltatói és munkavállalói oldal közötti egyeztetés, információcsere és szakmai konzultációk feladatait, hozzájárulva a két oldal közötti korrekt kapcsolatok és a partneri viszony fenntartásához.

A bizottság égisze alatt tanulmányok készültek a vegyipari foglalkoztatás és szakképzés kérdéseiről, a vegyipari vállalatok helyzetéről, pályázatot írtak ki a kémia nemzetközi évében (2011) az ipar iránt érdeklődő szakközépiskolások számára, és az eltelt évtized során a két oldal több alkalommal kötött ágazati bérmegállapodást, elősegítve a vállalati szintű megállapodások létrejöttét.

AZ ELŐDŐKRŐL

A Magyar Vegyi Gyárosok Országos Egyesületét (Vegyoe) 1904-ben alapították, két évvel a Gyáriparosok Országos Szövetsége (GYOSZ) megalakulása után. Az egyesületet azért hozták létre, hogy képviselje a vegyipar érdekeit a vámpolitika, a közlekedés, az állami szerződések és a szociálpolitika területén. Negyvenhét magyar vegyipari vállalat küldte el képviselőjét az egyesület alakuló ülésére. Az akkor elfogadott alapszabályt 1910-ben módosították, és az 1919-es szünetelés és átszervezés után egészen a II. világháborúig e szerint az alapszabály szerint működött az egyesület. Az egyesület tagsága négy részre volt osztható: rendes tag, alapító tag, tiszteletbeli tag és levelező tag. Az egyesület munkáját szakosztályokban végezte, 25 éves fennállása idején 15 szakosztálya volt. A szervezet foglalkozott az iparfejlesztés problémáival, a kereskedelmi szabályozókkal, az állami ellenőrzéssel és az állami tulajdonú gyárak versenyével is. Az egyesület foglalkozott még szállítási és vám-, valamint szociálpolitikai kérdésekkel, természetesen munkaadói oldalról vizsgálva a témakört. Időről időre részletes értékelést készített a magyar vegyipar fejlődéséről.

Ilyen és más információkkal megpróbálta befolyásolni az ipar további fejlődését, a vállalatokat arra ösztönözte, hogy a felesleges verseny helyett megfeleljenek a meglévő piaci igényeknek. Az egyesület támogatta a vegyész- és vegyészmérnökképzést. Az egyesületnek 1906-tól volt saját folyóirata, a Vegyészeti Lapok, amely 1919-ig jelent meg. A Vegyi Gyárosok Országos Egyesületének története a II. világháború utáni politikai változások és ezen belül a civil önszerveződések felszámolása következtében 1949-ben véget ért.

TÁRSADALMI FELELŐSSÉGVÁLLALÁS - A MAVESZ FELELŐS GONDOSKODÁS® PROGRAMJA

A **Felelős Gondoskodás®** program a vegyipar önkéntességén alapuló nemzetközi kezdeményezése. Az ágazat elkötelezte magát a szigorú önellenőrzések mellett annak érdekében, hogy egészségügyi, biztonsági és környezetvédelmi teljesítményét minden vonatkozásban növelje.

A programot irányító Vegyipari Szövetségek Nemzetközi Tanácsa (ICCA) a **Felelős Gondoskodás®** nyolc alapkritériumát határozta meg:

1. A vállalkozás hivatalos - képviseletre jogosult vezető aláírásával hitelesített - elkötelezettsége a program megvalósítása iránt (a Felelős Gondoskodás Egyetemes Nyilatkozat aláírása).
2. A végrehajtást támogató szabályzatok, irányelvek, jegyzékek.
3. Teljesítménymutatók kidolgozása és fejlesztése a vállalati teljesítmények mérése céljából.
4. Folyamatos kommunikáció egészségvédelmi, biztonságtechnikai és környezetvédelmi (EBK) ügyekben az iparon belül, valamint az iparon kívüli érintettekkel.
5. A vállalkozások tapasztalatainak megismerését, terjesztését szolgáló fórum működtetése a szövetségben.
6. A **Felelős Gondoskodás®** logó használatára vonatkozó szabályzat kidolgozása és alkalmazása.
7. A tagvállalatok ösztönzése a programban való részvétellel.
8. A programhoz csatlakozott vegyipari társaságok teljesítményének mérése és értékelése.

A programot 1985-ben indította el Kanadában az ottani nemzeti vegyipari szövetség, amely kidolgozta annak alapelveit. Röviddel ezután az Európai Vegyipari Tanács magáévá tette a programot azzal a céllal, hogy azt az egyes országok vegyipari szövetségei révén Európa-szerte átültesse a gyakorlatba.

Magyarországon a MAVESZ és tagvállalatai a 90-es évek elejétől kapcsolódtak be a programba, amelyben jelenleg több mint 30 vegyipari termelő- és jelentős veszélyesáru-tároló kapacitással rendelkező disztribútórvállalkozás vesz részt. E vállalkozások vezetői aláírták a programot kibővítő, a 2006. évben elfogadott Felelős Gondoskodás Egyetemes Nyilatkozatot is.

Azok a vegyipari vállalkozások, amelyek eleget tesznek a program által támasztott követelményeknek, **Felelős Gondoskodás** tanúsítványt kaphatnak. A Magyar Vegyipari Szövetség 2014-ben indította tagjai számára a független, külső auditorokkal végzett tanúsítási programját, amellyel tovább kívánja erősíteni tagjai elkötelezettségét a **Felelős Gondoskodás®** elvei és céljai mellett.

A **Felelős Gondoskodás®** tanúsítvány elnyerése érdekében teljesítendő konkrét követelményeket - a Felelős Gondoskodás Egyetemes Nyilatkozatában és más dokumentumokban foglaltakkal összhangban - az egyes országok szakmai szövetségei külön-külön határozzák meg.

A 2014-től bevezetett hitelesítési eljárás során körülbelül 300, az energiafelhasználással, szállítással, raktározással, munkahelyi védelemmel, iparibaleset-megelőzéssel, környezetvédelemmel kapcsolatos kérdést tekintenek át és értékelnek a független auditorok.

Az ISO 14001 - és/vagy az EMAS - tanúsítványt a program elismeri. Az ilyen tanúsítvánnyal rendelkező vállalatok egyben a **Felelős Gondoskodás®** program által támasztott követelmények egy részét is teljesítették. A jogi előírások teljesítése az egyik alapfeltétel. A vállalatoknak - hogy megfeleljenek a hitelesítési eljárás előírásainak - a további kérdéseket legalább 80 százalékos pontaránnyal kell megválaszolni. A hitelesítési eljárást a cég minden egyes telephelyén le kell folytatni. A hitelesítési eljárás befejeztével a vállalat - amennyiben minden támasztott követelménynek megfelelt - megkapja a **Felelős Gondoskodás®** tanúsítványt a szövetségtől. A vállalat ezt követően öt évig jogosult a logó és a név használatára az RC logó használati szabályzata előírásainak megfelelően.

A JÖVŐ SZAKEMBEREIÉRT

A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen és a veszprémi Pannon Egyetemen folyó vegyészmérnök-képzés támogatása céljából a Magyar Vegyipari Szövetség elnöksége 2013-ban **Kiváló Vegyészmérnöki Tanulmányokért** díjat alapított, amelyet minden évben a BME Vegyészmérnöki és Biomérnöki Kara és a Pannon Egyetem Mérnöki Kara egy-egy, vegyészmérnöki szakon MSc-végzős hallgatója kap az egyetem javaslata alapján. A budapesti és veszprémi egyetemi karokkal kötött megállapodásban a MAVESZ a kiválasztás szempontjaiként az alábbiakat jelölte meg:

- az egyetemi évek során folyamatosan jó tanulmányi eredmény,
- pozitív értékelés a hallgató vállalati/üzemi gyakorlaton végzett munkájáról,
- kiemelkedő színvonalú diplomamunka,
- az egyetemi kutatás-fejlesztési tevékenységben/tudományos diákköri munkában való részvétel, kreativitás és kezdeményezőkézség.

A MAVESZ a díjazottak részére plakettet és nettó 100 000 - 100 000 forint pénzjutalmat adományoz, amelyet minden évben az egyetemi diplomaátadó ünnepsége keretében a MAVESZ elnökség egy-egy tagja ad át a hallgatóknak.

SZERVEZET, ELNÖKSÉG, SZAKMAI FÓRUMOK

A **MAVESZ** szervezetének meghatározó fórumai a közgyűlés, az elnökség és a szakmai bizottságok, amelyeken kívül a szükség szerint *ad hoc* munkacsoportok, szakmai műhelyek is közreműködnek a szövetségi vélemények és állásfoglalások előkészítésében és kimunkálásában.

A szövetségi munka operatív szervezését és irányítását, a testületi ülések és döntések szakmai előkészítését, a szervezeten belüli koordinációt a **MAVESZ** titkársága végzi.

Az ellenőrző bizottság feladata a **MAVESZ** alapszabály szerinti működésének, gazdálkodásának és a közgyűlés határozatai végrehajtásának ellenőrzése.

A **MAVESZ** fontos szakmai rendezvénye a kezdetek óta évente Egerben tartott Vegyipari Környezetvédelmi és Biztonságtechnikai Konferencia, amely a jogalkotásban és a végrehajtásban részt vevő kormányzati és hatósági szakértők, illetve az ipari szereplők közötti párbeszéd, vélemény- és információcseré hagyományosan élénk fóruma. Szintén rendszeresen, legalább kétfévente megrendezésre kerülnek a **MAVESZ** és az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság szervezésében a SEVESO Iparbiztonsági Szakértői Napok. A vegyipari trendek és a szabályozási környezet változásait figyelemmel kísérve a szövetség időről időre más témákban is kezdeményez hasonló fórumokat, például a veszélyesáru-szállítás, a vegyipari logisztika, a vegyipari innováció és más témák körében.

A tagvállalatok újabb szabályozásokhoz való alkalmazkodását, felkészülését szolgálják a szövetség szakmai programjai. 2014-ben ilyen volt például a kis- és közepes vállalkozások számára szervezett REACH/CLP felkészítő program, amelynek keretében kis létszámú munkaértekezleteken, illetve a vállalatoknál tartott konzultációkon kaptak - hatósági szakértők és külső tanácsadók bevonásával - tájékoztatást a szabályozásból adódó feladatokról, a biztonsági adatlapok kezelésének és kitöltésének gyakorlati kérdéseiről.

Nemzetközi kapcsolataiban a **MAVESZ** - a már említett európai szervezetekben megvalósuló együttműködés mellett - nagy súlyt fektet a közép-európai vegyipari szövetségek közötti rendszeres kontaktusokra, amelyek egyik kiemelkedő eseménye volt a 2013 tavaszán Budapesten tartott Magyar-Szlovák Vegyipari Fórum.

A MAVESZ ELNÖKSÉGE 2015-BEN

ELNÖK

Klement Tibor

EBK-igazgató
BorsodChem Zrt.

ALELNÖKÖK

Dr. Blazsek István

vezérigazgató
Nitrogénművek Zrt.

Horváth Sándor

ügyvezető vezérigazgató
Zoltek Zrt.

Huff Zsolt

termelési igazgató
TVK Nyrt. / MOL Tiszaújváros Site

ELNÖKSÉGI TAGOK

Bige Zoltán

FB-elnök
Bige Holding
Kereskedelmi és Termelő Kft.

Csaszny Márton

fejlesztési vezető
Materiál
Vegyipari Szövetkezet

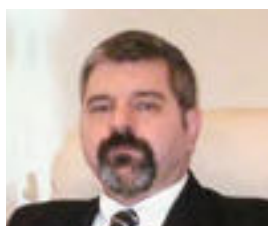
Kiss László

tulajdonos
Kischemichals Kft.
Kiss Cégcsoport

Nick Márton

regionális értékesítési vezető
BASF Hungária Kft.

Varga Tamás

elnök-ügyvezető igazgató
Dunastyr Zrt.

Dr. Patak Péter

ügyvezető igazgató
Novochem Kft.

Sárosi György

ügyvezető igazgató
Hungária Veszélyesáru
Mérnöki Iroda Kft.

Tímár Éva

ügyvezető igazgató
Solvay
Hungary Kft.

Budai Iván

igazgató
Magyar Vegyipari
Szövetség

Miaveczt István

elnök
Magyar Festékgyártók Országos Szövetsége,
Trilak Festékgyártó Kft.

Rasovszky Miklós

elnök
Műanyag Csőgyártók Szövetsége,
Pipelife Hungária Kft.

ELLENŐRZŐ BIZOTTSÁG

ELNÖK

Honti Péter

ügyvezető igazgató
Interauditor Neuner+Henzl Kft.

BIZOTTSÁGI TAGOK

Szakolczai András

ügyvezető igazgató
Brenntag Hungária Kft.

Szikszay Gábor

*független
szakértő*

A MAVESZ TITKÁRSÁGA

**Budai
Iván**

igazgató

**dr. Gáspárné
Bada Magda**

EBK-igazgatóhelyettes

**Járominé
Gyebnár Szilvia**

gazdasági vezető

SZAKMAI BIZOTTSÁGOK

Környezetvédelmi és
Biztonságtechnikai Bizottság

Energiagazdálkodási
és -biztonsági Bizottság

Társadalmi Párbeszéd
Bizottság

	MAVESZ TAGVÁLLALATOK	CÉG / SZERVEZET CÍME	TAGSÁG
1.	AGROKÉMIA SELLYE ZRT.	7960 Sellye, Sósvertikei út 1. www.agrosellye.hu	Rendes
2.	AGROTERM KFT.	8182 Peremarton-gyártelep hrsz. 06/116. www.agroterm.hu	Rendes
3.	BIGE-HOLDING KFT.	5000 Szolnok, Tószegi út 51. www.bigeholding.hu	Rendes
4.	BORSODCHEM ZRT.	3700 Kazincbarcika, Bolyai tér 1. www.borsodchem-group.com	Rendes
5.	CLAUDIA IPARI ZRT.	9700 Szombathely, Alkotás út 43-45. www.claudiart.hu	Rendes
6.	CNI NYOMDA ÉS CSOMAGOLÓIPARI SZOLG. KFT.	3580 Tiszaújváros, Ipartelep hrsz. 2092. www.cni.hu	Rendes
7.	COVERIS RIGID HUNGARY KFT.	9700 Szombathely, Puskás T. u. 6. www.coverisrigid.com	Rendes
8.	CSC JAKLEKÉMIA HUNGÁRIA KFT.	1117 Budapest, Infopark sétány 1. I ép. 2.3A www.csc-jaekle.com	Rendes
9.	DUNASTYR POLISZTIROLOGYÁRTÓ ZRT	1023 Budapest, Árpád fejedelem útja 26-28. www.eni.com	Rendes
10.	EGIS GYÓGYSZERGYÁR ZRT.	1106 Budapest, Keresztúri út 30-38. www.egis.hu	Rendes
11.	FERROKÉMIA VEGYIPARI KFT.	1097 Budapest, Tagló u. 11-13. www.ferrokemia.hu	Rendes
12.	FESTÉKIPARI KUTATÓ-FEJL. ÉS VÁLL. KFT.	1108 Budapest, Venyige u. 3. www.festekkutato.hu	Rendes
13.	FRAMOCHEM KFT.	3700 Kazincbarcika, Szerviz út 5. www.framochem.hu	Rendes
14.	GYŐRI SZESZGYÁR ÉS FINOMÍTÓ ZRT.	9027 Győr, Budai út 7. www.gyoriszesz.hu	Rendes
15.	HOLLAND COLOURS HUNGÁRIA KFT.	5000 Szolnok, Tószegi út 51. www.hollandcolours.com	Rendes
16.	KISCHEMICALS KFT.	3792 Sajóbáony, Gyártelep hrsz. 024/47. www.kischemicals.hu	Rendes
17.	MATERIAL VEGYIPARI SZÖVETKEZET	1239 Budapest, Ócsai út 10. www.material.hu	Rendes
18.	NITROGÉNműVEK ZRT.	8105 Pétfürdő, Hősök tere 14. www.nitrogen.hu	Rendes
19.	NÓGRÁDI VEGYIPARI ZRT.	2657 Tolmács, Arany J. u. 2. www.nvzrt.hu	Rendes
20.	REANAL GYÓGYSZER- ÉS FINOMVEGYSZERGYÁR ZRT.	1147 Budapest, Telepes u. 53. www.reanal.hu	Rendes
21.	TVK NYRT.	3581 Tiszaújváros, Ipartelep, Gyári út 1. www.tvk.hu	Rendes
22.	UBICHEM PHARMA MANUFACTURING KFT.	1097 Budapest, Illatos út 33. www.ubichempharma.com	Rendes
23.	VILL.SZIGETELŐ ÉS MŰANYAGGYÁR KFT.	1116 Budapest, Fehérvári út 120. www.vszmkft.hu	Rendes
24.	ZOLTEK ZRT.	2537 Nyergesújfalu, Varga József tér 1. www.zoltek.com	Rendes
25.	BASF HUNGÁRIA KFT.	1132 Budapest, Váci út 30. www.basf.hu	Társult
26.	BRENNTAG HUNGÁRIA KFT.	1225 Budapest, Bányaalég u. 45. www.brenntag-cee.com	Társult

	MAVESZ TAGVÁLLALATOK	CÉG / SZERVEZET CÍME	TAGSÁG
27.	CLIMALIFE KFT.	1118 Budapest, Villányi út 47. www.hu.climalife.dehon.com	Társult
28.	DONAUCHEM KFT.	1225 Budapest, Vegyszer u. 3. www.donauchem.hu	Társult
29.	HUNGÁRIA VESZ.ÁRU MÉRN. IRODA KFT.	1181 Budapest, Üllői út 365. www.hvesz.hu	Társult
30.	INTERAUDITOR KFT.	1125 Budapest, Szilágyi Erzsébet fasor 22/A www.inh.hu	Társult
31.	KOVÁCS ÉS TÁRSA KFT.	1118 Budapest, Pannonhalmi út 57. www.kovacsestarsa.com	Társult
32.	MOLAR CHEMICALS KFT.	2314 Halásztelek, Árpád u. 1. www.molar.hu	Társult
33.	NATURLAND MO. KFT.	1106 Budapest, Csillagvirág u. 8. www.naturland.hu	Társult
34.	NORDMANN, RASSMANN HUNGÁRIA KFT.	1117 Budapest, Fehérvári út 50-52. www.nrc-hungaria.hu	Társult
35.	NOVOCHEM KFT.	1089 Budapest, Orczy út 6. www.novochem.hu	Társult
36.	OLAJIPARI KARBANTARTÓ FEJLESZTŐ ÉS TERVEZŐ KFT	6750 Algyő „Jura” Ipari Park 22/A www.okft.hu	Társult
37.	PROFES KÖRNYEZETBIZTONSÁGI PROGRAMIRODA KFT.	1042 Budapest, Árpád út 21. www.kornyezetbiztonsag.hu	Társult
38.	SOLVAY HUNGARY KFT.	1027 Budapest, Tölgyfa u. 28. 6. em. www.solvay.com	Társult
39.	VETRAFORCE KFT.	1151 Budapest, Mogyoród útja 42. www.vetraforce.hu	Társult
40.	ALBEMARLE HUNGARY KFT.	1133 Budapest, Váci út 76. www.albemarle.com	Pártoló
41.	AWT RAIL HU ZRT.	1134 Budapest, Róbert Károly krt. 64-66. www.awt.eu	Pártoló
42.	BALTRANS KFT.	2440 Százhalombatta, Asztalos u. 4. www.charlesandre.com	Pártoló
43.	CITOLAB HUNGARY KFT.	1054 Budapest, Szabadság tér 7. 8. em. Bank C. www.citoxlab.com	Pártoló
44.	DOW HUNGARY VEGYIPARI KFT.	1036 Budapest, Lajos u. 48-66. www.dow.com	Pártoló
45.	EVONIK AGROFERM FERMENTÁCIÓIPARI ZRT.	4183 Kaba, Nádudvari útfél www.evonik.com	Pártoló
46.	EVONIK DEGUSSA INTERNATIONAL AG. Magyarországi Fióktelepe	1062 Budapest, Andrássy út 121. www.evonik.com	Pártoló
47.	HUNTSMAN CORPORATION HUNGARY VEGYIPARI ZRT.	8105 Pétfürdő, Gyártelep hrsz. 2387/7. www.huntsman.com	Pártoló
48.	LANXESS CENTRAL EASTERN EUROPE s.r.o.	81106 Bratislava, Stetinova 4, Szlovákia, 1124 Budapest, Csörsz u. 45. Branch O. www.lanxess.hu	Pártoló
49.	MAGYAR MŰSZAKI ÉS KÖZL. MÚZEUM VEGYÉSZETI MÚZEUMA	8100 Várpalota, Thury-vár www.vegyszerimuzeum.hu	Pártoló
50.	MAGYAR KÉMIKUSOK EGYESÜLETE	1027 Budapest, Fő u. 68. www.mke-org.hu	Pártoló
51.	RICHTER GEDEON VEGYÉSZETI GYÁR NYRT.	1103 Budapest, Gyömrői út 19-21. www.richter.hu	Pártoló
52.	VEGYTERV ZRT.	1037 Budapest, Bécsi út 269. www.vegyszer.hu	Pártoló

Készítette a Magyar Vegyipari Szövetség Titkársága

Felelős szerkesztő: Budai Iván *igazgató*

Grafikai tervezés: visionfresh.net

FELHASZNÁLT IRODALOM

Olvasó Árpád: A magyar vegyipar 100 éve,
előadás a Centenárium Vegyészkonferencián, Sopron, 2007

Móra László-Próder István: A magyar kémia és vegyipar kronológiája 1800-1945

A vegyipari vállalatok helyzete - KOPINT-TÁRKI-tanulmány
a Vegyipari Ágazati Párbeszéd Bizottság megbízásából, 2014

KSH- és Ecostat-iparstatisztikai jelentések

